

Tinček pogleda globoko v kozarec, da se mu oči izbulijo, obriše si brke, prifrigne je na levo in desno, z očesom bliskne proti kuhinji ter jame:

»Kakšno žensko pokolenstvo je tam doli, to hočete vedeti? Prosim vas, kakšno neki? Take so, kot pri nas, vse prilizljive in neodkritosrčne. Nu, komur je prav, čedne so in zopet ne. Nas, kranjske fante, so pač rade videle. Ne-

katere imajo to posebnost, da nosijo čez obličje neprozoren pajčolan, ali kakor se boljše reče slovenski, zavoj. In bival je ondi tudi nek zeló imovit Turek. Dela se ni lotil nikoli, od zore do mraka je jedel in pil, in čuda ni, vzrasel mu je tolik trebuh, da ga je moral pred seboj voziti na samokolnici.

(Dalje.)



## Zakleto jezero.

(Po kámeniški bajki.)

»**G**uj me, Vitovec, o lopov,  
S smrtjo kaznil te je Bog  
In za sto krvavih ropov  
Te Sodnik obsodil strog!  
Da za tabo v boj sem stopal,  
S tabo žgal, prisiljen ropal,  
Pahnil si me v tmo podzemno,  
V ječo hladno, večno temno.  
Štirkrat pet sem let presedel,  
Pobledél mi je obraz:  
Nihče ni za mene vedel,  
Za nikogar nisem jaz.  
To življenje sem preživel —  
Prost sem, toda bled, osivel;  
In ko hodim tod otóre,  
Tvojih oproščen okov,  
Ta pogled mi več ne more  
Najti doma, ni grobov!  
Kočo belo rad bi zrl,  
Zrl tolmuna bi globel,  
Čul pozdrav iz ljubih grl,  
Drage svoje bi objel — —  
A okrog in krog dolino  
Krije jezero temno,  
Onstran hriba pa v globino  
Šumen slap grmi na dnó. — «

Gora nosi zadnje žare,  
Zemljo tih objema mrak,  
Ko obmolkne in otare  
Tožno solzo si možak.  
Tajen glas pa zašepeče:

»K vodi, k vodi sém ne hodi«,  
V trstju dalje mu trepeče:  
»Sém ne hodi k vodi, k vodi!«  
Zadrhti telo mu velo,  
Groza mu prevlada bol,  
In čez trato osamelo  
Pohiti ob slapu v dol.  
A ko beg ustavi svoj,  
Vidi kočó pred seboj.

Sprejme samotar ga svet,  
Prenočišče mu pripravi  
Od hvaležnosti navnet,  
Vso povest mu mož izjavi. — —  
Poln spominov z roko velo  
Samotar pokrije čelo:  
»Kaj mi praviš, kaj mi deš,  
Da ni najti moč sinú,  
Kje doma si, več ne veš  
In o ženi ni sledú?  
Le ostani mož pri meni,  
Jaz povem ti o obeh:  
Vem o sinu, vem o ženi,  
Vem, da si na rodnih tleh.«  
Zablesté možu oči  
V ognju živega plamena:  
»Dej, govori, kaži mi,  
Kje živita sin in žena!«  
»Vmiri se«, mu stavec dé,  
»In poslušaj zgodbe te!  
Ni mi mari zlobni svet  
Let samotnih že deset;

Kočo sem postavil sém,  
 Da v spokornosti umrém.  
 Ko sem stopil na ta svet,  
 Da me od človeštva loči,  
 Ob tolmunu zaporéd  
 Dve sta dvigali se koči.  
 Med zidovi belimi  
 Majki vladali sta dve  
 Z lici ovenelimi  
 Neprestano žalujé.  
 Čuvala je prva sina,  
 Za soprogom plakala,  
 Polna vedno nanj spomina  
 Iz tujin ga čakala.  
 Druga lila je samotno  
 Solze možu na gomilo,  
 S hčerko svojo zroč togotno  
 Pri sosedi nád obilo.«  
 »Živim polniš me spominom:  
 To je žena moja s sinom,  
 Poleg nje pa temno gleda  
 Izdajalka mi, soseda.«  
 »Slušaj, to še ni najhujše,  
 Starec dé in povestvuje:  
 »Sin nekoč se majke loti,  
 Z vnetim srcem govoreč:  
 Hči sosede mi je všeč,  
 Lepše ni v tem gorskem koti.  
 Mati s strahom dé: Nikar!  
 Glas poslušaj materin,  
 Zveze te, oj sin, nikdar!  
 Moj ti slove opomin.  
 Vedno ti prokleta bodi  
 Mati njena, koder hodi!  
 Ko preminil mož je njen,  
 Zrla je zavidno name,  
 Skrivne je izdala hrame,  
 Hrame najskrivnejših sten,  
 Ko je v dolu našem plen  
 Vohala razbojna četa.  
 Od takrat na vek prokleta  
 Izdajalka je očeta.« —  
 Potnik méni: »Da, gotovo!«  
 Samotar povzame slóvo:  
 »Hipoma umrè po noči  
 Mati hčeri v drugi koči;  
 Kmalu pa jo hči pozabi,  
 Sina tvojega povabi,  
 In ko v tretje za goré  
 Solnce plulo je k zatonu,  
 V mlade sežeta roké  
 In se združita v zakonu.  
 Žena tvoja pa tedaj  
 V žalosti iz duše polne

Sina svojega prekolne  
 Brez srea na vekomaj.  
 V prsi mu, kot hladna ost,  
 Kletev materina seže,  
 Strese mozeg mu in kost;  
 Nikdar vest mu ne poleže.  
 In ko glas vesti posluša,  
 Tesno mu vzdrhtava duša,  
 Snuje črnih mislij mrak.  
 V jutru na nebo oblak  
 Pridrvi se izza gor,  
 Ko v obraz je smrti znak  
 Vtisnil materi zlotvor,  
 In ko vstane nočna luna  
 Vrže mater sred tolmunu  
 Lasten sin, morilec njen.«  
 »Groza, molči . . . znoj leden  
 Lije mi po polti hladni!«  
 »Slušaj dalje, otec jadni!  
 Divji blisek švigne z neba,  
 Rojen iz moči čudezne,  
 Zazijá obali gleba,  
 In v tolmun se sin pogrezne.  
 Brzo deklica poišče  
 V koči moji zavetišče  
 In pové mi vso prigodbo  
 In pové nebá mi sôdbo.  
 Ko izniknejo oblaki  
 Drugo jutro v jasnem zraki,  
 Pohiti od mene k vodi  
 Po mladenču hrepeneč.  
 Od takrat nikoli več  
 Ni pohajala mi todi.  
 Čez branove pa zvečer  
 Tajen je tolmun prestopil  
 In dvigaje v eno mer  
 Ves je ozek dol potopil.  
 Med goricama čez sedlo  
 Slap vodovje je privedlo,  
 In otóre v kočó to  
 Še grmi ti slap v uho.  
 Kadar mrak pokrije svet,  
 V trstje sede sin zaklet,  
 Tožen glas veli ob vodi:  
 K vodi, k vodi, sém ne hodi!  
 In na dnu grmečem slapa  
 Lahno, kot jutranja sapa,  
 V mraku se iz vod mladenka  
 Dviga, sinu zaročenka.« —  
 Dokonča povest okrutno,  
 Ko preminé dneva žar,  
 Solzo porosi sočutno  
 V sivo brado samotar.

»Strašno, strašno . . . ni-li rešne  
 Več moči za duše grešne?  
 O povej«, — poprosi oče  
 In potoči solze vroče.  
 »Vmiri se in lezi spat,  
 Bodi ti dovolj nocoj!  
 Jutri, tam-le konec trat  
 Razodenem sklep ti svoj.«  
 Všeč obema je nasvet,  
 V posteljo se vležeta.  
 Pač zatisneta pogled;  
 A zaspita li oba? —

Ko poljubi zadnji žar  
 Drugi dan planin glavé,  
 Stopi z otcem samotar  
 Iz kolibe, govoré:  
 »Idiva na mesto, niža  
 Mrak se že s temotnih gor.  
 Vedi pa, da ž njim se bliža  
 Grešnikom rešitve zor.  
 Ko sem v tihih molil dneh:  
 O zanesi, Bog, jim greh,  
 V sebi čutil sem nadih,  
 Da si ti rešitelj njih.  
 Stopi torej na obal,  
 Trikrat jezera zajemi,  
 Vse, kar dá, ukaže val,  
 Zvrši verno, brzo vzemi!  
 Pazi pa, da te na poti  
 Tej svarilni glas ne zmoti.  
 Trdni volji vse pošasti  
 Ne vzemó moči, oblasti.  
 Skleni, skoro sva ob vodi!«

Ko roditelj ga zahvali,  
 Zašepeče od obali:  
 K vodi, k vodi sém ne hodi!  
 Samotarja up prešine,  
 Možu daje opomine:  
 »Sinov naj ne straši glas te,  
 Le pogum naj v srcu raste.  
 In da izvršiš rešitev,  
 Spremi moja te molitev.«

Stopi oče k temni vodi,  
 V trstju zašepeče spet:

»K vodi, k vodi sém ne hodi«,  
 In šumi v pokojni svet.  
 Zajme vode si zelene,  
 V prstan val se spremeni,  
 V svetli prstan rajne žene,  
 Urno v nedro ga vloži.  
 V drugo seže brez strahú,  
 Zlije se v svetinjo val,  
 Sveto nekedaj sinú.  
 Spravi v nedro dar svetla.  
 V tretje vstvari mu globina  
 List napisan bel tako:  
 Trikrat mi objemi sina  
 In ves rod odrešen bo

In iz trstja sin tedaj  
 Stopi predenj smrtno bled,  
 Mrtev je očes sijaj,  
 Roka nosi krvce sled.  
 Otcu pa srcé se vname,  
 Stopi k njemu, ga objame.  
 In pred njim se sin namah  
 Premeni v ostudno zver;  
 Siplje grozo, siplje strah,  
 Mož bi bežal mnogoter.  
 Oče pa se v drugič vname,  
 Stopi k nji in jo objame.  
 Hipoma tedaj se zvije  
 Iz zveri pozoj pred njim,  
 Spenja v zrak se, v zemljo hije,  
 Siče ogenj, bljuje dim.  
 Ko pa ž njim še boj poskuša,  
 Trepeta v očetu duša.  
 Slednjič mu srcé se vname,  
 Stopi k njemu, ga objame. —  
 Prime ga: kot óko trene,  
 Strese zid se brežne stene,  
 Zagrgra na dnu globin.  
 In čez slap grmeči vali  
 Vodo odnesó z obali  
 Na brezmejno plan ravnin.  
 Samotarja divji tek  
 Prebudi deročih rek  
 Iz molitvenega vzleta.  
 S strahom se ozre na breg  
 In v radosti vidi h krati,  
 Da poljublajo očeta  
 Zaročenka, sin in mati.

A. M.

